

„мир, па ако ше би границата да минава край моята нива“. В това поле на работа да бехме научили поне през войните нещо от Германците? . . .

Много мрачни мисли буди за това време в своите мемоари г-жа Султана Петрова — интриги вжн и в самия дворец, угодничества, ласки, жажда за власт, груби партийни интереси. „Цар Фердинанд, пише тя, се отучи да уважава нашите политически водачи и почна да гледа на тях като на кукли, без воля, без мнение, и тайки един единствен идеал: партията, нейните интереси и средството да се стои по-дълго на власт“. Разбира се, голем дел в тая корупция имаше и бившия Цар Фердинанд. Един силен властник може да стори всичко от такива роби, ако не направлява техните постъпки и мисли към нещо хубаво и високо. Нека ни прости за това г-жа Петрова, която изглежда да пази още чувства на дълбока почит към тоя монарх. Във секой случай тая робска чжрта трябва да е досаждала на предишния цар. На една вечеря той порицава такива първенци тжй: „страх ме е, че от желание да ми угодят, те и собствените си жени ще престанат да поздравляват“. Без да тжрсим причините на такова падение тук и там, нека ги потжрсим най напред у себе си . . . И ако имаме още смелост нека да говорим за личен режим без да се червим!

Като резултат на това осждително минало идат погромите. Настъпват войните с техните мизерии и разочарования. Войни, в които лжска суровия образ на алчния империализъм и морала на „Културния“ запад. Това злополучно време г-жа Султана Петрова рисува макар и бегло с болка на сърдце. Като добра българка тя силно страда от тия печални резултати. Вие четете по нататък мемоарите и сякаш на ново преживявате това мрачно минало. Особено близкото минало, когато предателството се опита да мине за гражданска доблест . . . Вам се иска да хвърлите книгата, да забравите това минало и на талко 20 години да не четете такива печални истории. До толкова ви измъчват тия събития! Но книгата написана на един жив и картинен език ви увлича и вие не може да откъсните поглед от страниците.

С чувство на благодарност ние трябва да преценим тоя скромнен принос към нашата история. Макар и да се съмняваме дали такива четива и тоя път ще ни поучат в нещо. А на авторката, г-жа Султана Петрова, ние трябва да пожелаем кураж и спокойни дни, за да продължи своите мемоари. Да, защото иска ни се да верваме, че тя още не е казала всичко!

Г. П. Домусчиев.